

Становище

от **Валентина Ангелова Драмалиева**, доктор по философия, професор в секция „Философия“ на катедра „Политическа икономика“, ОИФ, УНСС, член на научно жури, утвърдено от Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ със заповед № РД–38–473/11.07.2018.

ОТНОСНО: провеждане на конкурс за професор по професионално направление **3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Етика и комуникации)**, обявен в ДВ бр. 44 от 29.05.2018 и Протокол № 9 от 02.07.2018 на НС на ФЖМК на СУ

Единствен кандидат за посочения конкурс е **Николай Кирилов Михайлов**, доктор по философия, доцент в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“, Факултет по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Постъпилите материали за конкурса получих в папка – копия на хартия и на диск, а заедно с това ми бяха изпратени на електронната поща веднага след първото заседание на научното жури, когато бях ангажирана да изготвя становище за трудовете на участника в конкурса за доцент.

Настоящото становище е изготвено въз основа на предоставените от кандидата публикации, документи и всички необходими справки, както и на личните ми колегиални впечатления за професионалното развитие на Николай Михайлов от участията му в различни научни форуми, публикациите му през годините, както и работата му като хоноруван преподавател по философия в Университета за национално и световно стопанство, където работя и аз. Становището съдържа 5 части: 1) Кратки биографични данни за кандидата; 2) Общо описание на представените материали от кандидата; 3) Оценка на учебно-преподавателска дейност на кандидата; 4) Оценка на научно-изследователската дейност на кандидата; 5) Заключение – цялостна оценка за участието на кандидата в конкурса.

1) Кратки биографични данни за кандидата

Николай Кирилов Михайлов е роден на 17.12.1963г. Той е доктор по философия (кандидат на науките) с диплома от ВАК (1992), като се е обучавал в ИФИ – БАН, а темата на дисертационния му труд е „Ценностни аспекти на морала“. Преди това е

придобил магистърска степен по философия (1988), както и втора специалност по история от СУ „Св. Кл. Охридски“. Средното си образование (1981) кандидатът е получил в 35–та руска езикова гимназия, София.

Кандидатът заема академичната длъжност доцент по 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (връзки с обществеността – социология на публичната комуникация) от края на 2016 г. в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“ на ФЖМК, СУ „Св. Кл. Охридски“. Но още от 2004 г. той е хабилитиран като доцент (старши научен сътрудник втора степен) с решение на ВАК по научната специалност 05.01.07. Етика, като е заемал тази академична длъжност първо в Института за философски изследвания – БАН (2004–2010), а после и в преобразувания Институт за изследване на обществата и знанието – БАН (2010-2016). Именно в ИФИ – БАН Николай Михайлов е започнал научната си кариера още през 1992 г. последователно като: проучвател, асистент, главен асистент, доцент.

Понастоящем Николай Михайлов е ръководител на катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“, както и заместник декан на ФЖМК по учебната дейност за ОС „бакалавър“ и „магистър“. Посоченото ясно говори, че за много кратко време кандидатът се е утвърдил като преподавател на последната си месторабота, завоювал е доверие и се е наложил като авторитет, което е добър атестат за него.

2) Общо описание на представените материали от кандидата

Николай Кирилов Михайлов участва в конкурса за професор по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Етика и комуникации) с общо седем публикации, от които: една монография, две студии, четири статии и доклади в академични издания. Една от студиите е в съавторство и е в чуждо издание, а от статиите: две са отпечатани в сборници, една - в индексираното списание „Философски алтернативи“, а четвъртата е приета за печат, за което има документ. Авторът сам е отделил посочените произведения в *Списък на публикациите за участие в конкурса* и ги е определил като „Публикации в областта на философия на морала, етиката, професионалната етика и комуникациите.“

Освен посочените научни трудове, с които участва в конкурса за професор, Н. Михайлов е предоставил и друг списък с публикации, направени през последните четиринадесет години – след участието му в първия конкурс за доцент през 2004 г. в ИФИ – БАН. *Пълният списък* включва общо четиридесет и три публикации (в т.ч.

посочените за конкурса) и се състои от: четири монографии; четири студии; тридесет и пет статии. Една студия и три статии са в съавторство, а три от тях са в чужди издания.

Кандидатът е приложил и *Списък* по системата „Авторите“ на СУ, озаглавен „Научни приноси на доц. д-р Николай Михайлов“, където е групирал по следния начин произведенията си: *Глава от книга* – една; *Доклад на конференция* – девет; *Книга* – две; *Научен проект* – два; *Научно ръководство* – шест *докторанти* (всички все още в процес на работа и с предстоящи защиты 2019-22), четиринадесет *дипломни работи*; *Статия в научно списание* – две; *Статия в сборник (на конференция и др.)* - три; *Участие в редколегия* – две.

Кандидатът има също и „АВТОРСКА СПРАВКА за приносния характер на трудовете на Николай Кирилов Михайлов, представени за участие в конкурса за професор по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Етика и комуникации)“. На единадесет страници той е оценил от своя гледна точка научния принос на всяка от публикациите си – една монография, две студии и четири статии.

Кандидатът участва в конкурса и със *Списък на цитиранията*, които добросъвестно е описал.

Освен посочените списъци Н. Михайлов е предоставил и копия на публикациите си и така е осигурил пълен достъп до творчеството си.

Кандидатът е събрал и подредил в папки и копията на всички други документи, изискуеми за конкурса, както са описани в приложеното *Заявление до Ректора на СУ*, а именно: автобиография; диплом за висше образование; диплом за научна степен доктор (кандидат на науките); документ за академичната длъжност доцент – и за двете хабилитации като доцент – в ИФИ-БАН и в СУ; удостоверение за професионален стаж по специалността – почти тридесет години; списък на публикациите: (1) на всички публикации, (2) на публикации за участие в конкурса, (3) на публикации, конференции, научни ръководства по системата „Авторите“ за работещите в СУ; авторска справка за приносния характер на трудовете; справка за цитиранията; медицинско свидетелство; свидетелство за съдимост; комплект копия на научните трудове, с които участва в конкурса; копие от обявата за конкурса в ДВ. Предоставените документи са подписани от кандидата.

За становището си се запознах с всички посочени материали.

3) Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Николай Михайлов е натрупал богат практически опит в преподаването. Той има почти пълни тридесет години професионален стаж, макар че е на преподавателска позиция от две години. Както вече беше казано по-горе, от 2016 г. той е доцент в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“ на ФЖМК, СУ „Св. Кл. Охридски“, но преди това е бил доцент в ИФИ – БАН и ИИОЗ – БАН, където също се е занимавал не само с изследователска, но и с преподавателска работа.

Учебно-преподавателската дейност на кандидата заема достойно място в цялостната му работа. Понастоящем той е титуляр на пет лекционни курса пред студентите от различните специалности в бакалавърска степен - *Философия на комуникацията, Етика и комуникации, Съвременни социални теории, Обща социология, Социология на публичната комуникация*, както и на два лекционни курса в магистърската програма „Креативна комуникация“ на ФЖМК в СУ - *Език, въображение, креативност; Творчество и комуникативна рационалност*.

Извън СУ доц. Михайлов е титуляр от пет години и на лекционните курсове *Антропоцентризъм и околна среда*, както и *Етика и екология* в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Водил е лекции по *Професионална етика* в Академията на МВР (2004 – 2007). Той е и дългогодишен хоноруван преподавател по *философия* в УНСС – водил е семинарни занятия като асистент, а понастоящем изнася лекции като доцент.

Освен лекции, презентации и изпити за бакалаври и магистри, учебната работа на доц. Михайлов включва също и извънаудиторна заетост, свързана с ръководството на дипломанти. Той е посочил общо петнадесет студенти (2010 - 2018), които са подготвили и защитили дипломните си работи под негова ръководство в бакалавърска степен на специалност „Комуникация и връзки с обществеността“, ФЖМК на СУ.

Доц. д-р Михайлов е преподавал различни дисциплини, но те всички са обединени от общия интерес към прилагането на високата философска теория, достиженията на различните науки за поведението и ценностните анализи към значими сфери на обществото.

Прави впечатление, че преподавателската работа на кандидата е обвързана с научно-изследователското поле, което го интересува като изследовател. Оценявам положително и това, че преподаването и авторските лекционни курсове са подкрепени с публикувана литература, както и с множество участия в семинари, конференции, издания и други проекти. Заедно с това дейността му се характеризира с непрекъснато

обновяване и усъвършенстване на лекциите и търсенето на нови и модерни форми за подобряване на учебно-преподавателската работа и общуването със студентите, което заслужава висока оценка.

Надявам се, че и като професор Николай Михайлов ще продължи да разработва и представя нови, интересни и полезни курсове за бакалаври, магистри и докторанти.

4) Оценка на научно-изследователската дейност на кандидата

Научно-изследователската дейност е специален приоритет за доц. д-р Михайлов, което е видно от представените публикации. Интересите му са в областта на: философската и приложната етика - професионална етика, етика на науката, етика и публична комуникация, етика и екология, етика на дигиталните медии, етика и изкуствен интелект, етика и виртуалната реалност; публичността и комуникацията в различни контексти – морален, социологически, политически, ценностен; съвременните форми на медиите и влиянието им върху общуването, културата, всекидневния живот.

Преценката ми за научно-изследователската дейност на кандидата включва осем критерия, които ще посоча накратко.

4.1. Научни изследвания

Научните изследвания, с които кандидатът участва в конкурса за доцент, са концентрирани в полето на комуникациите, философията на морала, приложната етика - професионална етика, икономика и етика, наука и етика.

Тъй като съм ангажирана със становище, ще изразя само общото си позитивно впечатление от публикациите, без да се спирам на никоя от тях поотделно, защото смятам, че това се очаква от рецензиите. Всяка от представените работи е значима, тъй като поставя дълбоко осмислен и интересен проблем, изложен аргументирано и ясно.

Не е без значение умението на доц. Михайлов да пише разбираемо по сложни въпроси, които нямат еднозначно решение. Тезите му са ясно формулирани, а текстът е последователен и обоснован. Авторът подрежда идеите си с лекота и категоричност. Той демонстрира добро познаване и боравене с философска, етическа и социологическа терминология, следи и владее значимите автори, а заедно с това винаги сочи своите възгледи и мнение.

Заглавията на публикациите дават добра представа за научните търсения на автора в последните години и са в унисон с преподавателската му работа. Затова смятам, че и конкурсът за професор е напълно обоснован в този контекст.

Все пак трябва да кажа, че за мен най-голям интерес предизвика монографията „Етика и комуникации“, която излезе наскоро. Без съмнение темата е много актуална. Тъй като комуникациите нямат единно битие, те се представят в тяхната съвкупност от различни форми - общуване, взаимодействие, контакти, интеракция и др., а всички те се осмислят през призмата на моралните ценности, както и на натрупаните теоретични достижения на етиката. Най-голям акцент се поставя на общуването, тъй като според автора то изразява съдържанието на комуникациите в морален план. Същевременно и самият морал се разглежда като една от системите за общуване. Именно по тези причини и етиката става толкова значима – тя подпомага философското осмисляне и разбирането на тези взаимодействия. Заедно с това тя подпомага свободната човешка воля и взимането на решения, което също е все по-важно в наше време, когато се търсят надеждни начини за стимулиране на рационалността. Тези въпроси са не само малко важни и в контекста на новата виртуална реалност, която все още продължава да ни удивява, но и тревожи, защото задава нови форми на комуникации, а те са предизвикателство пред цялото човечество. Остава и големият въпрос: ако все пак моралът е част от човешката същност, то дали човекът ще може да го съхрани и в новите форми на общуване или се задава някаква грандиозна промяна?

4.2. Съставителство, издателска и редакторска дейност

Тези научни дейности също имат значимо място за осмислянето на цялостната научна дейност на доц. Михайлов. Той е съставител на книгата „Философска етика“, УИ „Св. Кл. Охридски“, 2013, SBN: 9789540733395.

Заедно с това доц. Михайлов е активен в издателската и редакторската дейност. Вече пет години той е член на редколегията на авторитетното българско индексирано академично списание *Философски алтернативи*, ISSN 0861-7899. От две години е член и на редколегията на списание *Етически изследвания* - индексирано електронно академично списание с отворен достъп, ISSN 2534-8434.

За усилията си в систематизирането на научното знание, иницирането на тематични кръгове и предизвикването на научни дискусии доц. Н. Михайлов има признанието на философската колегия.

4.3. Научни цитирания

Кандидатът участва в конкурса и със списък на цитиранията на научните си публикации, които е представил като „Цитирания, събрани в личен архив по традиционен начин“, където са посочени общо четиринадесет цитирания. Заедно с това

е приложен и още един подобен списък – „Забелязани цитирания на доц. д-р Николай Михайлов“, където са описани три цитирания на кандидата.

Посоченото показва, че доц. Михайлов е разпознаваем автор в тези научни области.

4.4 Научни конференции

Кандидатът е представил списък с тридесет участия с доклади и презентации в научни форуми за времето след 2009 г.

Заедно с това той е посочил и четири участия с доклади на международни научни форуми или на конференции с международно участие.

Заглавията показват актуални проблеми на съвременността, новите технологии и комуникациите през призмата на етическата им аргументация и на противоречията между тях.

Смятам, че посочените участия на кандидата в научни конференции говорят за творческа активност и трябва да бъдат високо оценени.

4.5. Научни проекти

Научната дейност на доц. Михайлов включва и участието му в два проекта. Единият от тях - „Студентски практики“ - е настоящ, финансиран е от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ и ще приключи през 2020 г.

Другият проект - „Актуализиране на учебните програми в Природно-математически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ в съответствие с изискванията на пазара на труда” - е едногодишен и е приключил през 2015г.

4.6. Научни рецензии

Рецензирането е важна част от научната дейност, защото показва отношението на автора към творчеството на други автори.

Доц. Михайлов е публикувал две рецензии за книги на български автори в последните две години. Заедно с това той е посочил четири книги, на които той самият е научен рецензент.

Доц. Михайлов е избран в две научни журита за заемане на академични длъжности (2013) – едното за доцент, където е изготвил становище, а другото – за професор, където е изготвил рецензия.

Доц. Михайлов е автор също и на рецензии и становища като член на научно жури във връзка със защита на дисертации за присъждане на образователната и научна

степен „доктор“. За времето от 2012 г. до сега той е подготвил десет становища и десет рецензии. На седем от тези журита той е бил избран за председател.

4.7. Научно ръководство

Научното ръководство на докторанти е още едно поле за изява в научната дейност на доц. д-р Михайлов, където тепърва предстои да се доказва. Той е научен ръководител на пет редовни докторанти, зачислени през 2017 и 2018 г. Четирима от тях са в областта на комуникациите, а един е чужденец и се обучава на английски език, като изследва етическа проблематика.

Заедно с посочените редовни докторанти доц. Михайлов има и един свободен докторант в областта на историята на комуникациите, зачислен през 2016 г.

Доц. Михайлов е научен ръководител и на един задочен докторант от 2011 г. в ИИОЗ - БАН, за когото обаче няма данни дали е защитил.

Надявам се времето да покаже, че работата на доц. Михайлов като научен ръководител на посочените докторанти е също толкова успешна, колкото и другите му начинания.

4.8. Членство в научни организации

Доц. д-р Николай Михайлов е член на следните научни организации:

Съюз на учените в България, секция Философски науки, от 2009 г.;

Българско философско общество, от 2015 г.;

Съюз на българските журналисти, секция „Любословие“, от 2017 г.

5) Заключение – цялостна оценка за участието на кандидата в конкурса

От приложените справки, документи и личните ми впечатления се убедих, че кандидатът има достатъчно професионален стаж, опит и квалификация, а също така - че притежава и необходимите качества за заемане на академичната длъжност „професор“.

Убедена съм, че учебно-преподавателската работа на кандидата е на необходимото равнище и напълно съответства на изискванията за професор.

Оценявам положително и научно-изследователската работа на кандидата. Смятам, че посочените трудове за участие в конкурса за професор представят важни философски, етически и социологически проблеми на достъпен език.

Оценявам високо интердисциплинарната насоченост и практическата значимост на научните трудове, преподавателските усилия и издателската дейност на кандидата. Приемам оценката за научните приноси, която той сам е направил за трудовете си.

Казаното до тук ми дава основание да заключа, че доц. д-р Николай Михайлов отговаря на формалните изисквания в конкурса за професор, а също - че цялостната му учебно-преподавателска и научно-изследователска работа може да се оцени положително по всички критерии за академичната длъжност „професор“. Затова убедено гласувам „за“ той да бъде избран за професор по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Етика и комуникации) в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“ на ФЖМК, СУ „Св. Кл. Охридски“.

27. 09. 2018

София

Подпис:

проф. д-р В. Драмалиева